Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 30.

Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimetu.

INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşovŭ şi la următórele Birouri de anunciuri:
în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Dannebcr*, în Budapesta: *A. V. Goldbergerg, Eckstein Bernat*: în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.

Preţulu inserţiunilorŭ: o seria garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială.

Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. seu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LVIII.

„Gazeta" iese în fiă-care di.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un anŭ 12 fl., pe şese luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Dumineca 2 fl. pe anŭ.

Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 franci, pe şése luni 20 fr.; pe trei luni 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 franci.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectori.

Abonamentulŭ pentru Brasovŭ.
a administraţiune, piaţa mare, Têrgulŭ Inului Nr. 30 etagiulu I.: pe unŭ anu 10 fl., pe şése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusulu în casă: Pe unu anŭ 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Unu esemplaru 5 cr. v. a. séu 15 bani. Atâtu abonamentele câtu şi inserţiunile suntu a se plăti înainte.

Nr. 13. Braşovŭ, Mercurĭ, 18 (30) Ianuarie 1895.

Băncile nóstre.

Braşovŭ, 17 Ianuarie v. 1895

Suntemŭ în ajunulŭ întrunirei adunărilorŭ generale ale institutelorŭ nóstre de creditŭ şi economii, dintre carĭ unele s'au şi convocatŭ, ér altele se vorŭ convoca în curênd.

Cu câtŭ mai mare este avêntulŭ, ce l'a luatŭ între Românii de dincóce de Carpaţĭ instituţiunea băncilorŭ, cu atâtŭ mai mare trebue sĕ ne fiă şi interesulŭ faţă cu mişcările realisate pe acestŭ terenŭ alŭ economiei nóstre naţionale.

Dela 10 Aprilie 1872, când şi-a începutŭ activitatea sa prima bancă românéscă cu sediulŭ în Sibiiu, progresele realisate pe acestŭ terenŭ au întrecutŭ, în adevĕrŭ, tóte aşteptările. Cu deosebire în anii din urmă numĕrulŭ băncilorŭ românescĭ a începutŭ sĕ créscă cu paşĭ repeḑĭ, aşa că astăḑĭ avemŭ vre-o 45 de băncĭ, unele mai marĭ, altele mai micĭ, dér tóte în stare înfloritóre.

Se nasce acum întrebarea, décă acestŭ progresŭ este elŭ progresŭ şi pentru massele poporaţiunei nóstre agricole, orĭ nu este? Acésta este o întrebare mare, cu care trebue sĕ ne tragemŭ bine pe sémă, căcĭ dela resolvarea ei atêrnă zelulŭ şi sprijinulŭ, ce-lŭ reclamă dela noi instituţiunea băncilorŭ românescĭ.

Se audŭ adese-orĭ plângerĭ, că poporulŭ nostru nu este încă destulŭ de maturŭ în ceea ce privesce întrebuinţarea băncilorŭ şi că, din din causa asta, băncile ar fi o adevĕrată calamitate pentru elŭ. Lucru firescŭ, că cei ce susţinŭ acésta nu vĕdŭ cu ochi bunĭ desvoltarea băncilorŭ nóstre, séu celŭ puţinŭ nu se simtŭ îndemnaţĭ a-le sprijini.

Fără îndoélă, că mai alesŭ la începutŭ băncile au avutŭ şi o înriurinţă păgubitóre asupra poporului de rêndŭ. Causa este a se atribui, după părerea nóstră, nu numai nematurităţii în ceea ce privesce întrebuinţarea băncilorŭ, ci şi împrejurărei, că în sînulŭ poporului nostru băncile începuseră a lua unŭ avêntŭ tocmai în timpulŭ, când se adusese legea pentru regularea intereselorŭ, prin ceea ce se pusese óre-care stavilă numĕroşilorŭ şarlatanĭ, carĭ esploatau poporulŭ cu cămătăriile lorŭ enorme. In raportŭ cu aceste cămătării, poporului 'i se păreau banii împrumutaţĭ dela băncĭ fórte ieftinĭ şi mulţĭ lăcomiau la ei cu trébă şi fără trébă, prin ceea ce unii şi-au risipitŭ averile şi au ajunsŭ la marĭ calamităţĭ.

Intru câtŭ acésta este adevĕratŭ, rĕulŭ este a se atribui instituţiunei băncilorŭ peste totŭ, ér nicĭ de cum nu băncilorŭ românescĭ în specialŭ. Décă n'amŭ fi avutŭ băncĭ românescĭ, terenulŭ l'ar fi ocupatŭ băncile streine şi de acestŭ rĕu totuşĭ n'amŭ fi pututŭ scăpa. Streinii au fostŭ cei dintâi, carĭ au păşitŭ în mijloculŭ poporului nostru cu băncile lorŭ şi ei suntŭ şi astăḑĭ, carĭ ţinŭ ocupată o parte fórte însemnată din terenŭ.

Abstragêndŭ dela profitele realisate, carĭ orĭ şi cum e mai bine sĕ rĕmână în mâna proprietarilorŭ românĭ, decâtŭ sĕ trécă la streinĭ, nimenea nu va susţiné, că poporulŭ nostru, peste totŭ ḑicêndŭ, nu s'ar bucura de mai marĭ consideraţii din partea băncilorŭ românescĭ, decâtŭ din partea celorŭ streine.

Mai avemŭ încă o mulţime de alte consideraţiunĭ, pentru carĭ nu numai privimŭ cu bucuriă avêntulŭ, ce l'au luatŭ băncile nóstre, dér ne cuprinde o justă indignaţiune şi nu putemŭ desaproba în de-ajunsŭ pe acei fruntaşĭ românĭ, carĭ chiar şi astăḑĭ, după atâtea esemple încura giatóre, stau cu mânile în sinŭ şi lasă ca în ţinuturile lorŭ curatŭ românescĭ sĕ se înfiinţeze băncĭ streine pe socotéla poporului românescŭ.

Sĕ nu ne pară dér surprinḑĕtorŭ numĕrulŭ băncilorŭ nóstre, căcĭ în proporţiă cu numĕrulŭ poporaţiunei, suntemŭ încă fórte înapoiaţĭ pe acestŭ terenŭ. Cunóscemŭ ţinuturĭ marĭ românescĭ, unde nu avemŭ o singură bancă şi poporulŭ nostru se folosesce esclusivŭ de băncile altora; cunóscemŭ érăşĭ mulţime de băncĭ streine, carĭ se susţinŭ de multŭ timpŭ şi progreséză esclusivŭ pe conta poporului românescŭ, ér altele se înfiinţéză acum şi cucerescŭ terenulŭ, pe care Românii de multŭ ar fi trebuitŭ sĕ-lŭ ocupe.

Până când acéstă stare de lucrurĭ va continua, nu avemŭ sĕ fimŭ mulţumiţĭ cu numĕrulŭ băncilorŭ nóstre. Ele trebuesc sprijinite, înmulţite şi încurajate, căcĭ devisa este sĕ scăpămŭ măcarŭ pe acestŭ terenŭ de esploatarea streinilorŭ.

Nu se póte însĕ trage la îndoélă, că şi din partea băncilorŭ nóstre se ivescŭ multe neajunsurĭ, ba câte-odată se comitŭ póte şi unele abusurĭ neiertate faţă cu poporulŭ. Loculŭ pentru îndreptarea acestorŭ abusurĭ suntŭ adunările generale, în préjma cărora ne aflămŭ acum. Acţionarii românĭ trebue sĕ-şĭ aducă aminte, că la întemeiarea acestorŭ băncĭ s'a pusŭ ca scopŭ principalŭ ajutorarea poporului. De ajungerea acestui scopŭ sĕ se ţină sémă mai pe susŭ de tóte, căcĭ nu-i póte cădé mai greu Românului, ca atuncĭ, când se vede într'unŭ modŭ séu altulŭ apăsatŭ de înşi-şĭ ómenii sĕi.

Cu deosebire ceremŭ, ca abusurile observate în unele localităţĭ, dintre carĭ o parte au fostŭ indicate chiar şi în colónele foiei nóstre, sĕ fiă sulevate din partea acţionarilorŭ în adunările generale şi sĕ se pretindă luarea celorŭ mai aspre mĕsurĭ pentru împedecarea lorŭ. Acésta o cere nu numai interesulŭ băncilorŭ, ci şi însa-şĭ reputaţiunea acţionarilorŭ, — o cere însĕ mai pe susŭ de tóte causa poporului românŭ, în numele căreia au fostŭ înfiinţate aceste băncĭ.

O moţiune a studenţilorŭ italienĭ

Fraţii noştri Italienĭ pórtă la inimă interesŭ din ce în ce mai viu pentru sórtea nóstră a Românilorŭ asupriţĭ din Transilvania şi Ungaria. După deputaţii italienĭ, vin acum şi studenţii din Roma şi trimitŭ o moţiune de simpatiă către studenţii românĭ dela universitatea din Cluşiu. Etă ce scrie în privinţa acésta *„Il Giornale"* din Roma dela 23 Ianuarie:

„In urma învitărei comitetului monarchicŭ, erĭ s'au întrunitŭ studenţii monarchiştĭ de la universitatea nóstră, la o adunare generală. In decursulŭ adunărei i-se dispune comitetului, ca sĕ facă paşii de lipsă pe lângă primarulŭ, pentru ca numele gloriόse ale bravilorŭ soldaţĭ italienĭ, căḑuţĭ în ultimele ḑile în Africa, sĕ fiă înscrise pe monumentulŭ morţilorŭ de la Dogali.

„Dup'aceea s'a votatŭ, *cu unanimitate*, următórea *moţiune de simpatiă către studenţii românĭ* de la universitatea din Cluşiu.

„Studenţii dela universitatea din Roma, inspirându-se de principiile libertăţii şi frăţietăţii, în puterea cărora popórele civilisate au dreptulŭ de a se constitui în naţiune, trimitŭ unŭ afectuosŭ salutŭ şi unŭ prea căldurosŭ auguriu de încuragiare generoşilorŭ studenţĭ universitarĭ românĭ, carĭ însufleţindu-se de gloriósele tradiţiunĭ ale mamei comune, Roma, luptă cu mândriă pentru câştigarea libertăţii naţionale contra popórelorŭ maghiare din Ungaria şi Transilvania, carĭ pe tóte căile şi cu tóte mijlócele încercă a le călca în picióre drepturile lorŭ civile şi politice.

S'a hotărîtŭ — continuă „Il Giornale", ca o copiă din acéstă ordine de ḑi sĕ se depună la bidelulŭ *Arduino*, şi se face apoi unŭ căldurosŭ apelŭ către toţĭ studenţii, sĕ-şĭ depună pe ea subscrierile.

Textulŭ originalŭ alŭ moţiunei e următorulu:

„Gli studenti dell'Università di Roma, ispirandosi ai principii di libertà e di fratellanza, in forza dei quali i popoli civili hanno diritto de costituirzi a nazione, inviano un affettuoso saluto ed un caldissimo augurio d'incoraggiamento ai gene-

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

(Reproducerea oprită.)

Din anii 1848—49.

Memorii, de *Vasilie Moldovanŭ*.

7) (Urmare).

V. Vedenia.

Nu va fi trecutŭ multŭ timpŭ, şi corpulŭ îmĭ fù cuprinsŭ de-unŭ felŭ de amorţélă, séu ameţélă, care nu se putea numi somnŭ, ba din contră mĕ năcăjamŭ, că după atâta aventurare a cugetelorŭ de peste ḑi, nu potŭ durmi, ca se mi-se odihnéscă trupulŭ şi sufletulŭ.

Când mi-se părea, că stau în punctulŭ trecerei din trezvie la somnŭ, îmĭ atrase atenţiunea foşnetulŭ de mĕtase alŭ vestmêntului unei dame de frunte. Îmĭ întorsei capulŭ în partea de unde venea sunetulŭ, şi vedui, că pe uşa — care eu o sciam deschisă — întră o femeiă în casă. Ea era de-o statură mai multŭ înaltă, îmbrăcămintea sta dintr'unŭ vestmêntŭ de mĕtase négră, avêndu pe capŭ o podóbă, care nu se putea asemĕna cu ornamentele, ce pórtă dómnele în viaţă. Faţa ei era cam palidă, nu tristă, dér din tóte trăsăturile se vedea a se esprima unŭ felŭ de îngrijire seriósă. C'unŭ cuvêntŭ, întrégă fiinţa ei era atâtŭ de majestatică, atâtŭ de impunĕtóre, încâtŭ m'a pusŭ în uimire.

Nou întrata păşi dreptŭ spre mine şi vĕdêndu-o, că se apropie, am săritŭ în susŭ şi pĕtrunsŭ de-o reverinţă religiósă, am primitŭ convingerea, că stau înaintea Maicei Domnului, Prea curata Fecióră Maria... Stândŭ în umilinţă, cu capulŭ plecatŭ, nu aveam îndrăsnélă a-i mai căuta în faţă. Sânţia sa îmĭ făcù semnŭ sĕ o urmezŭ......

Convinsŭ în internulŭ meu, că alŭ cui ordinŭ am de a împlini, am săritŭ fără esitare şi i-am urmatŭ în distanţă numai ca de trei paşĭ. Eşindŭ din casa fratelui meu, ea a trecutŭ uliţa, a deschisŭ uşa curţii cumnatului meu Dănilă Munteanu — care locuia vis-a-vis de casa parochială — şi fără a căuta îndĕrĕtŭ, a trasŭ dreptŭ la ţĕrmulŭ Mureşiului.

Ce privelisce minunată! In dreptŭ cu ţĕrmurii cei marĭ, înalţi din grădinile lui Dănilă Munteanu şi a fraţilorŭ numiţĭ „Ostaceştĭ", era o plută de-o mărime, care cuprindea partea cea mai mare a Mureşiului. Cârma plutei o avea în mână Bărnuţiu, ér pe ea Augustŭ Treboniu Laurianŭ, Alexandru Papiu, Ioanŭ Buteanu, Avramŭ Iancu, Axente Severu şi alţii, o mulţime de bărbaţĭ, cu rudĭ de bradŭ în mână, ér Eliseu Todoranu, ca sĕ ajute cu succesŭ, sărise în apă şi cu hainele rĕsfrînse până din susŭ de genunchĭ, puse lăstarulŭ la umĕrŭ şi ridica din rĕsputerĭ sĕ împingă luntrea înainte.

Din lucrarea bărbaţilorŭ, carĭ se aflau pe plută şi pe lângă ea în apă, se vedea apriatŭ, că au intenţiunea de-a o mişca de pe unŭ stratŭ de pietri marĭ, pe care se aşeḑase, şi ridicându-o de acolo, sĕ o conducă pe Mureşiu în susŭ dreptŭ asupra cursului apei.

Vedenia, séu cum sĕ o numescŭ, mai arătându-mĭ odată cu degetulŭ spre fatigiile bărbaţilorŭ amintiţĭ, îmĭ dise: Vedĭ, cum se luptă şi ostenescŭ acei bărbaţĭ, ca sĕ conducă naia naţiunei, pe cândŭ tu dormĭ! La lucru!...

Şi după aceste a dispărutŭ . . . . . .

— — — — — — — — — — — — —

Nu m'am îndoitŭ, că chemarea mea încă este a ajuta la conducerea acestei plute, la care îşĭ storceau puţerile atâţĭ bărbaţĭ. Şi am săritŭ de locŭ în Mureşiu şi pe plută. Înainte însĕ de a pune mâna pe vre-unŭ instrumentŭ şi a întreprinde ceva, m'am apropiatŭ de Bărunţiu şi l'am întrebatŭ: Domnule, pentru-ce se duce pluta acesta în susŭ asupra cursului apei, şi nu în josŭ, încătrău ar merge mai uşorŭ? Dênsulŭ, cu faţă seriósă, îmĭ rĕspunse: Este datoria nóstră a duce acéstă plută mai întâiu la obêrşia Mureşului în Gurghiu, şi apoi de-acolo a o mâna pe Mureşiu la vale.

Eu mulţumitŭ cu rĕspunsulŭ primitŭ dela bărbatulŭ naţiunei, şi convinsŭ órecum despre necesitatea de-a împinge şi conduce pluta la isvorulŭ Mureşiului, luai în mână o rudă de bradŭ şi mĕ apucai de lucru dimpreună cu fratele meu Isaie, care încă se afla acolo. În acestŭ momentŭ însĕ o bîrnă se desfăcù dela plută şi mişcându-se din partea dréptă a Mureşului, se cam apropia de stânga. Eram convinsŭ, că acéstă bîrnă, fiindŭ parte constitutivă a

rosi studenti universitari Rumeni che, traendo ispirazione alle gloriose tradizione della comune madre Roma, lottano fieramente per la conquista della libertà nazionale contro i popoli maghiari dell'Ungheria e Transilvania, che con ogni modo e con ogni mezzo tentano calpestare i loro diritti civili e politici"

Legea de naționalități.

Diarulŭ slovac *„Narodnie Noviny"* publică unŭ articolŭ alŭ cunoscutului publicistŭ Svetozar Hurban *Vajansky* asupra legii ungare de naționalități. Etă pasagiulŭ celŭ mai însĕmnatŭ din acelŭ articolŭ:

Unŭ singurŭ faptŭ ajunge, ca întregulŭ nostru, așa numitŭ, constituționalismŭ, se apară înaintea ochilorŭ fiecăruĭ omŭ cugetătorŭ și onorabilŭ ca o nimica, ca o frasă gólă. Faptulŭ acesta e următorulŭ:

La anulŭ 1868 se formulă în modŭ constituționalŭ legea privitóre la egala îndreptățire a naționalităților, se publică și se înaintă Majestății Sale spre sancționare. Despre acéstă lege, care de altcum din punctŭ de vedere alŭ dreptului publicŭ, este una dintre legile cardinale, adecă o pétră din fundamentulŭ clădirei constituțiunei, nu se póte nicĭ decumŭ dice, că ar fi fostŭ octroată, nu se póte vorbi despre o volniciă îndeplinită din partea Vienei, séu despre o silă, orĭ despre timpurĭ viforóse. Nu s'a făcutŭ nicĭ o eróre formală, și nicĭ în realitate nu s'au schimbatŭ raporturile, de-óre-ce naționalitățile, pe carĭ le recunósce legea dela 1868, esistă și astădĭ, și raportele, carĭ ar trebui sĕ fiă regulate prin acéstă lege, nu s'au schimbatŭ.

Și din acéstă lege, până astădĭ, adecă rĕstimpŭ de 27 anĭ, nu s'a pusŭ în praxă nice unŭ punctŭ, care sĕ le arunce naționalitățilorŭ nemaghiare de pe masa bogată maghiară vr'o fărimătură de dreptŭ. Din contră: acéstă lege sancționată și publicată, nu numai că o póte viola orĭ și care ministru, prin ordinațiunĭ și rescripte, ci orĭ și care solgăbirĕŭ, executorŭ de dare și scriitorŭ! Și acela, care sufere în modŭ ilegalŭ nedreptŭ, póte apela numai la Dumnedeu, de-altmintrelea la nimenĭ. Pentru injuriă națională în Ungaria nu esistă nicĭ scaunŭ judecătorescŭ, nicĭ administrațiă, nice lege, nice milă, nicĭ simțŭ și nicĭ umanitate! Față cu plângerĭ naționale ministrulŭ e surdŭ, și în tăcere elŭ aprobă tirania funcționarilorŭ micĭ, neculțĭ și setoșĭ de rĕsbunare privată.

Acesta este faptulŭ! Înaintea întregei lumĭ o declarămŭ, că în adevĕrŭ așa este, o susținemŭ înaintea orĭ și cui, înaintea parlamentului, înaintea celui mai înalt for, înaintea publicităţĭ și înaintea tronului! Și unde se întêmplă astfelŭ de lucrurĭ, acolo sĕ nu mai vorbéscă nimenĭ de constituționalismŭ, de puterea și însĕmnătatea sistemului representativŭ în Ungaria! Singurŭ acésta rană, care de 27 anĭ stă deschisă, ajunge, ca sĕ inficieze întregŭ organismulŭ!

Programulŭ noului ministru de interne.

Noul ministru de interne, *Perczel* Dezső, a ținutŭ Duminecă în Bonyhád vorbirea-programŭ înaintea alegĕtorilorŭ sĕi.

Dreptŭ punctŭ de mânecare în vorbirea sa a luatŭ pactulŭ dela 67, despre care dice, că nu se póte și nu e iertatŭ nicĭ sĕ se strîmteze, nicĭ sĕ se lărgéscă. *Legile politice bisericescĭ* le va pune în aplicare guvernulŭ în timpulŭ, care-lŭ prescrie legea și într'unŭ modŭ, ca spiritele agitate sĕ fiă mulcomite și sĕ se ajungă la liniștirea generală. *Legea despre căsĕtoria civilă* obligatóre va fi pusă în vigóre *în Decemvre curentŭ*, ér ca sĕ se pótă întêmpla acésta, în Septemvre 1895 se va începe în întrégă țéra *conducerea matriculelorŭ de stată*. Spre scopulŭ acesta în prima jumĕtate a anului se vorŭ stabili cercurile matriculare, numele și sediulŭ cercurilorŭ. Ministrulŭ crede, că *elementulŭ învĕțătorescŭ* este celŭ mai acomodatŭ pentru a i-se încredința conducerea matriculelorŭ, și în privința acésta va face pașĭ la ministeriulŭ de culte.

Privitorŭ la cele două proiecte bisericescĭ pendente, punctulŭ de vedere alŭ guvernului e, că în ce privesce principiile le va susține necondiționatŭ, nu se alipesce însĕ de redactare și cuvinte.

Cea mai estensivă parte a vorbirei ministrului se referesce la reforma administrațieĭ. Ținêndŭ la îndrumările legei administrative dela 1891 de sub Szapáry, nu crede de esențialŭ, ca reforma sĕ se încépă cu reformarea municipiilorŭ, séu cu organisarea comunelorŭ. Elŭ va împreuna aceste două proiecte și le va aterne deodată dietei spre desbatere, pentru-ca deja la primulŭ momentŭ sĕ-șĭ pótă face orĭ și cine o ideiă deplină despre complexulŭ reformelorŭ.

A mai vorbitŭ ceva și despre misiunea celorlalțĭ ministri de resortŭ, dér *despre cestiunea naționalitățilorŭ* nimicŭ.

SCIRILE DILEI.

17 (29) Ianuarie.

Adunarea poporală pentru unirea Dalmației-Croației. Din Spalato se scrie, că sub presedința lui Dr. *Tommasco* s'a constituitŭ acolo unŭ comitetŭ, care lucréză pentru convocarea unei marĭ adunărĭ poporale pe diua de 3, eventualŭ 10 Februarie. Adunarea se va ținé sub cerulŭ liberŭ pe câmpia Marmont, cu următórea ordine de di: 1) Propunere pentru constituirea unei comisiunĭ de 10, care, în interesulŭ unirei Dalmației și Croației, sĕ represente în comunŭ aceste două țĕrĭ, și în care înțelesŭ sĕ adreseze unŭ Memorandŭ monarchului. 2) Alegerea membrilorŭ acestei comisiunĭ. 3) Propunere, ca față cu toțĭ acei deputațĭ dalmatinĭ, carĭ au votatŭ în ședința dela 14 Ianuarie a dietei provinciale contra unirei celorŭ două țĕrĭ, sĕ se esprime neîncredere. 4) Propunerĭ eventuale.

—o—

Țarulŭ și scriitorii rușĭ. Din Petersburgŭ se telegrafiază, că Țarulŭ a datŭ unŭ ucazŭ, prin care ordonă, ca în fiă-care anŭ sĕ se împartă *50,000 ruble acelorŭ savanțĭ scriitori și publicișțĭ rușĭ, carĭ se luptă cu miseria.* In urma acésta ministrulŭ de culte, ministrulŭ de finance și președintele Academiei de sciințe, au fostŭ autorisațĭ, sĕ stabiléscă regulamentulŭ ajutórelorŭ.

—o—

Nu și-a uitatŭ de noi. Anulŭ acesta iérna a făcutŭ și ea o glumă de carnavalŭ. Înainte cu câteva dile numai, se părea, că și-a uitatŭ de noi. Sórele strălucea cu rade calde și zimbitóre, iérna cochetă și-a lăpĕdatŭ blana albă, a îmbrăcatŭ paltonŭ de primăvéră și a sedusŭ lumea a crede că uitându-și de norĭ s'a dusŭ în alte părțĭ. Vedeamŭ pe strade domnĭ și dame umblândŭ îmbrăcațĭ ușurelŭ, ba ni s'a datŭ chiar rara ocasiă de a vedea câteva damicele cochetândŭ în taliă pe „Corso". Puținŭ însĕ a ținutŭ acéstă „ferioire". De alaltăerĭ după amédĭ cerulŭ s'a întunecatŭ, sórele s'a ascunsŭ după grei norĭ, ér de ierĭ după prândŭ vĕzduhulŭ cerne fulgĭ de nea. Aséră amŭ avutŭ o adevĕrată furtună cu nea, a încetatŭ chiar și circulația tramvay-urilorŭ prin orașŭ, ér adĭ diminéță ne-amŭ pomenitŭ c'unŭ grosŭ stratŭ de zăpadă, care mereu e augmentatŭ, căcĭ ninge, ninge fără întrerupere, dreptŭ dovadă, că iérna nu și-a uitatŭ de noi.

—o—

Milióne dispărute. La „Banca Națională" din Wales, care dela 1893 stă sub scontrare, s'a constatatŭ, că au dispărutŭ 553,000 funțĭ sterlingĭ, adecă cam *șese milióne florinĭ*. Contra directorilorŭ băncei s'a pornitŭ cercetare rigurósă.

—o—

In cercurile panslave din Petersburg, carĭ stau în legătură cu Rusofilii din Bulgaria, circuléză faime despre diferite incidente surprindĕtóre, la carĭ se aștéptă în Sofia. Se dice cu totă positivitatea, că posiția principelui Ferdinand este sguduită, că dispositiunea generală a armatei nu e prea favorabilă pentru principele, și că Zankow, Caravelow și Stambulow au de gândŭ sĕ încépă o acțiune comună.

—o—

Pentru ingonerĭ. Pentru lucrările de comasare în comuna Săsarmŭ (Szészarma, com. Sol.-Doboka) se caută unŭ ingonerŭ practicŭ, care sĕ-șĭ înainteze ofertulŭ séu la tribunalulŭ regescŭ din Deșiu, câtŭ mai curêndŭ, pentru a fi alesŭ în 9 Febr. st. n. a. c. în Sĕsarmŭ. Va fi preferitŭ unŭ Românŭ, orĭ celŭ puținŭ, care va sci bine românesce, fiind-că alegĕtorii suntŭ toțĭ Românĭ, afară de contele-comite Bethlen Pál. Până la 1 fl. 60 cr. de jugĕrŭ catastralŭ se va primi de sigurŭ. Concursulŭ în foia oficiósă s'a publicatŭ.

—o—

Direcțiunea institutului de alienațĭ din Sibiiu, pentru ca sĕ se provédă cu articolii de carĭ are lipsă precum: obiecte de fier, perii, haine, tapete etc., a hotărîtŭ sĕ țină în 11 Februarie la 11 óre a. m. o petractare de oferte scripturistice. Condițiunile mai detailate se potŭ vedé în biroulŭ camerei comerciale din Brașovŭ.

Rĕsboiulŭ europênŭ dela 1903.

Sub acestŭ titlu a scosŭ de curêndŭ unŭ strategŭ germanŭ o broșură, în care fantasia lucréză de minune. Elŭ se ocupă c'unŭ rĕsboiu, nu din trecutŭ, ci din viitorŭ, din 1903, și desvóltă în capitlulŭ *„Germania triumfans"* o minunată artă în „profețirea" viitórelorŭ învingerĭ ale Teutonilorŭ asupra Rușilorŭ, nemŭ mare și puternicŭ, care cade cu închinăciune la piciórele fałnicilorŭ Prusacĭ ai lui Bismarck. Dreptŭ curiositate estragemŭ din acestŭ capitolŭ următórea parte fantastică:

....Politicii (germanĭ) mai profundŭ privitorĭ, simțeau deja, că orĭ-ce favorŭ ar avé Francia dintr'o procedurŭ unitară cu Germania, totușĭ e de lipsă, sĕ se facă cu acéstă putere o răfuială ultimă cu arma, unŭ ultimŭ duelŭ între doi protivnicĭ din care amêndoi sĕ ésă vrednicĭ de a fi recunoscuțĭ egalĭ, pregătindu-se astfelŭ calea unei viitóre înțelegerĭ pacînice, pe basa reciprocei recunóscerĭ.

Până la începutulŭ anului 1903 s'au mai trăgănatŭ pertractările diplomatice. Rusia în sfîrșitŭ făcu începutulŭ declarațiunilorŭ de rĕsboiu. Francia îi urmă numai decâtŭ; alianța îmbiată de Turcia Germaniei și Austriei a fostŭ încheiată. Italia, conformŭ obligamentelorŭ sale, se declară gata a ridica armele contra Franciei; Anglia scria note, în carĭ se oferea ca arbitriu și se nisuia sĕ jóce acestŭ rolŭ.... Statele balcanice arătau o ținută fórte dubiósă.

Pe la începutulŭ luĭ Martie trupele statelorŭ beligerante eșiră la câmpulŭ de rĕsboiu, care se sfîrși relativŭ în grabă.

Elŭ fu purtatŭ în Italia superióră și în Francia, cu norocŭ schimbăciosŭ. Francesilorŭ le succese a câștiga mai multe lupte marĭ, până când în urmă norocolŭ îi părăsi și trecù pe partea Germanilorŭ. Francesii doreau acum pacea și oferiră condițiile de *status quo*. Germania le primi.

Loviturile pe carĭ Nemții le-au suferitŭ în mai multe lupte cu Francia, au fostŭ bogatŭ rĕsplătite prin splendida lorŭ victoriă în Rusia. In două colóne marĭ înaintau oștirile germane, alungândŭ și sdrobindŭ imensa massă de luptătorĭ, pe carĭ i-a trimisŭ în fața lorŭ colosala Rusiă.

Cu multŭ mai puținŭ norocŭ au luptatŭ Austriacii. Mobilisarea s'a făcutŭ la ei cu multŭ mai încetŭ, de cum s'ar fi așteptatŭ. Din pricina acésta Rușii au pututŭ năvăli din începutŭ cu armată însemnată în Galiția. Austriacii au avutŭ la începutŭ câte-va succese în Sudŭ, însĕ apróре de Kiev, unde erau concentrate trupele rusescĭ, au fostŭ isbițĭ de acestea așa de puternicŭ, încâtŭ au trebuitŭ sĕ se retragă.

In acestŭ stadiu alŭ rĕsboiului i-a succesu diplomațieĭ rusescĭ, sĕ îndemne pe *Românĭ*, Muntenegrinĭ, Grecĭ și Bulgarĭ, se ridica contra inimicilorŭ aliațĭ. De altă parte Austria a atrasŭ pe partea sa pe Sêrbĭ. Pe când însĕ Grecii, Bulgarii și Muntenegrinii luptau numai în contra Sêrbilorŭ și a Turcilorŭ, și numai o parte mică de Bulgarĭ au luatŭ parte la rĕsboiu contra Austriei, pe atuncĭ *Românii și-au îndreptatŭ tóte puterile contra Austriacilorŭ*, așa că aceștia erau atacațĭ din două părțĭ deodată.... In acéstă strimtóre veniră Germanii întru ajutorŭ frațilorŭ lorŭ Austriacĭ, după ce chiar la timpŭ potrivitŭ și-au retrasŭ oștile din Francia și le-au pututŭ arunca în câmpulŭ osticŭ de rĕsboiu. Germanilorŭ li-a fostŭ succesŭ în Podolia sĕ atace pe Rușĭ din spate, și cu ajutorulŭ Austriacilorŭ i-au nimicitŭ grozavŭ în apropiere de Kamenița, așa încâtŭ au fost siliți sĕ se predea. In urma acésta Austriacii, avêndŭ mână liberă, au năvălitŭ asupra Româniloŕ, carĭ îi băteau rĕu din cóste....

După învingerea dela Kamenița Germanii au intratŭ spre Rusia sudică, și acolo și-au postatŭ o nouă armată. Ei au persecutatŭ pe Rușĭ până la Don, unde cu ajutorulŭ Turcilorŭ i-au nimicitŭ mai de totŭ....

Nu vĕ uitațĭ, că pe — hârtiă.

Cestiunea națională în camera română.

Discursulŭ d-luĭ Ionŭ Grădișteanu.

(Urmare)

S'ar puté dice, însĕ, că póte guvernulŭ românŭ a datŭ a înțelege acestŭ lucru deosebitelorŭ cabinete. S'ar puté dice, că a făcutŭ acéstă încercare, dér n'a isbutitŭ. Se înțelege de sine, că nu putemŭ sci, ce a făcutŭ guvernulŭ și nicĭ nu cerŭ

---

plutei, nu se póte neglija; decĭ mĕ aruncaĭ pe ea de-odată cu frațe-meu.

Ne luptamŭ din tóte puterile, séu sĕ o ducemŭ singuratică pe apă în susŭ până la destinația plutei, séu sĕ o apropiemŭ de acésta și s'o începenimŭ la loculŭ de unde s'a desfăcutŭ, dér, acum se învêrtea cu capĕtulŭ dreptŭ cătră amêndoi țĕrmurii, acum se întorcea în cursulŭ apei. Intepenindŭ amêndouĕ rudele, îĭ maĭ dămu o împingere puternică, dér în locŭ de a-se duce în direcțiunea, în care o împingeamu noi, s'a învêrtitŭ sub piciórele nóstre așa, că amêndoi cu partea stângă a trupului amŭ ajunsŭ pe suprafața apei, tălpile piciórelorŭ însĕ ne erau înțepenite pe bârnă, ca și când amŭ sta în picióre pe ea, și numai umerii, șoldurile și urechile stânge ne erau în apă. In posițiunea acésta orisontală vedeamŭ, că nu mai putemŭ face nimicŭ. De-odată însĕ, ca prin minune dumnedeéscă, bârna nóstră se întórce érășĭ în starea sa de mai înainte, și noi, ca și când amŭ fi fostŭ crescuțĭ pe ea, ne aflamŭ érășĭ în picióre și cu rudele în mână.

Cu inimă plină de pietate, mĕ trediĭ din somnulŭ pĕrutŭ. Imĭ mai recapitulaĭ odată întregŭ visulŭ, și mĕ minunam însu-mĭ de liniștea sufletéscă, ce o simțiam. Frica de statariu, îngrijirile și întristările, ce mĕ copleșiseră în diua trecută, au dispărutŭ cu totulŭ. Mulțămindŭ ziditorului, prin cuvinte și cugete pie, pentru balsamulŭ vĕrsatŭ éstŭ modŭ în inima mea rănită, mĕ întorseĭ pe cealaltă lature și cădui în brațele unui somnŭ odihnitorŭ de trupŭ și sufletŭ. Când m'am treditŭ, sórele se ridicase susŭ, și mĕ preocupa încă menea visulŭ celŭ dulce, când audiĭ pe sub ferésträ vocea puternică a lui Russu.

Elŭ mi-a spusŭ, că la eĭ în totŭ satulŭ nu s'au aflatŭ lemne pentru furcĭ, fără numai la tatălŭ sĕu. Elŭ a disŭ în adunarea satului, în presența solgăbirĕului, Madaras: „Venițĭ, că vĕ dau eu lemne, căcĭ și așa pe acele furcĭ nu se spândură nime, mai înainte de a-se spândura unŭ Ungurŭ"...

După acestea am enaratŭ înaintea lui, a fratelui meu și a căsenilorŭ visulŭ, ce am avutŭ în acéstă nópte și schimbarea, ce a produs acelŭ vis în tot internulŭ meu, în tótă ființa mea. Terminândŭ cu convorbirile nóstre, Russu îmĭ comunică, că elŭ călĕtoresce adĭ la Têrgulŭ-Mureșului, și a venitŭ sĕ mĕ invite a-lŭ însoțĭ. Eu neavêndŭ nicĭ o atragere pentru așa ceva, am rĕmasŭ acasă.

(Va urma).

sĕ ne spună acésta; dér vĕ mărturisescŭ, că din tóte semnele esterne din carĭ am puté deduce ceea ce s'a pututŭ petrece în acéstă cestiune, eu unulŭ, sincerŭ, nu credŭ că guvernulŭ a făcutŭ acésta, şi nu credŭ findŭ-că guvernulŭ în tot-déuna a avutŭ nedibăcia, după părerea mea, sĕ afirme, că în orĭ ce casŭ trebue sĕ mergemŭ cu tripla alianţă. Mai multŭ: au fostŭ organe de publicitate acreditate ale guvernului, şi chiar unŭ ḑiarŭ inspiratŭ până acum câtva timpŭ de d. ministru de esterne actualŭ, care a afirmatŭ odată, în urma nu sciu cărui procesŭ de dincolo, că noi totŭ cu tripla alianţă trebue sĕ mergemŭ în orĭ ce casŭ. Aşa încâtŭ chiar de se va fi spusŭ acestŭ lucru, s'a spusŭ fără hotărîre, s'a spusŭ cu sfială, nu s'a datŭ a înţelege în modŭ categoricŭ, că acésta este condiţiunea sine qua non a intrărei României în tripla alianţă.

Décă acésta nu s'a făcutŭ până acum, şi sunt convinsŭ că nu s'a făcutŭ, trebue sĕ se facă, căcĭ nu atêrnă numai dela guvernŭ participarea nóstră la tripla alianţă, find-că unŭ guvernŭ póte sĕ aibă mijlóce de a falsifica voinţa naţională în alegerĭ, dér nu póte avé mijlóce de a falsifica voinţa ţĕrei, cândŭ va fi vorba de a face acéstă alianţă monstruósă. (Aplause). Şi de aceea este chiar o cestiune de lealitate şi de bună credinţă, ca guvernulŭ nostru sĕ arate lămuritŭ, cum este situaţiunea tĕrei şi sĕ arate neputinţa în care se află de a târî ţéra într'o alianţă, în care se găsesce unŭ călău alŭ fraţilorŭ noştri de peste munţĭ. (Aplause). Dér, D-lorŭ, vedeţĭ, eu care în acéstă cestiune vĕ asigurŭ, că nu sunt însufleţitŭ de nicĭ unŭ felŭ de patimă politică, nu facŭ ca alţii, carĭ învinovăţescŭ pe guvernŭ, că a trădatŭ. Nu. Nu credŭ, că se află trădătorĭ ómenĭ în sînulŭ nostru, şi nu credŭ find-că n'ar fi numai o crimă, ar fi şi o prostiă. Dér şi eu învinovăţescŭ pe guvernŭ, nu însĕ de trădare, nicĭ chiar de rea voinţă; dér îlŭ învinovăţescŭ mai multŭ de nepăsare. In acéstă cestiune, ceea ce nu este iertatŭ unui guvernŭ românescŭ în anulŭ 1894, când cestiunea naţională a dobânditŭ însemnătatea care o are astăḑĭ; în acéstă cestiune nu ḑicŭ, că guvernulŭ a avutŭ o politică rea; dér ceea ce e şi mai rĕu, e că n'a avutŭ nicĭ o politică. Nu mai este ertatŭ unui guvernŭ sĕ stea pe acea bancă, décă n'are o politică şi idei cunoscute în cestiunea naţionlaă. (Aplause). Sciu, că ni se va ḑice, că unŭ ministru anume a avutŭ póte, o politică în acéstă cestiune; în adevĕrŭ, după câte sciu, şi fără a destăinui ceva, credŭ a sci, că D. Take Ionescu s'a interesatŭ de cestiune şi póte a avutŭ o politică personală în acéstă cestiune; dér guvernulŭ, în întregimea lui, ca guvernŭ constituitŭ, nu a avutŭ nicĭ o politică in acéstă privinţă, şi ceea ce cerŭ este, ca guvernulŭ întregŭ, care represintă ţéra si parlamentulŭ, sĕ aibă, în cestiunea acésta mare, care ne pasionéză pe toţĭ, o pulitică hotărîtă....

D. N. Filipescu: Consecinţa este, că D. Take Ionescu este tratatŭ de trădătorŭ.

D. I. Grădişteanu: Vĕ rogŭ, ca celŭ puţinŭ unŭ césŭ, nu dicŭ pe ḑi, dér celŭ puţinŭ într'o sesiune întrégă, sĕ uitămŭ miseriile, carĭ ne despartŭ şi carĭ ne întunecă vederile până şi în acéstă mare cestiune. (Aplause).

D. N. Filipescu: Décă aşĭ fi pe banca ministerială, aşĭ fi tratatŭ de trădătorŭ.

D. I. Grădişteanu: Dér guvernulŭ, D-lorŭ, nu numai că a fostŭ nepăsătorŭ, dér în împregiurările de faţă a pierdutŭ chiar ocasiunea de a se afirma, şi cu acésta a arătatŭ, că nu pune preţŭ pe acéstă cestiune. In unele împregiurărĭ, guvernulŭ ar fi avutŭ prilegiulŭ sĕ arăte imperiului vecinŭ nemulţumirea sufletéscă a ţĕrei românescĭ, ca Statu constituitŭ, în privinţa celorŭ ce se petrecŭ dincolo.

Despre acesta a mai vorbitŭ şi prietenulŭ meu, D. Filipescu, în minunatulŭ d-sale discursŭ asupra cestiunei naţionale. D-sa a propusŭ, ca mijlocŭ de presiune, buna-óră, de a nu încheia convenţiunĭ comerciale cu Austria pe câtă vreme nu se vorŭ face concesiunĭ Românilorŭ de dincolo. Ei bine, guvernulŭ anulŭ trecutŭ, a nesocotitŭ şi acestŭ mijlocŭ de presiune, încheiândŭ, fără nicĭ unŭ folosŭ economicŭ pentru ţĕră, o convenţiune desastrósă (aplause), convenţiunea, care a fostŭ încheiată în mijloculŭ ororilorŭ dela Turda şi Oradea-Mare şi în ajunulŭ procesului dela Cluşiu.

Sciu, că mi s'a imputatŭ de mai mulţĭ şi în deosebĭ de jurnalulŭ „Adevĕrulŭ", de ce nu amŭ ridicatŭ cuvêntulŭ în Cameră, ca sĕ protestezŭ. Ei bine, a venitŭ vremea, ca sĕ rĕspundŭ, şi find-că s'au destăinuitŭ multe în acéstă cestiune, vĕ voiu împărtăşi şi eu durerile inimei mele şi vĕ voiu spune, de ce nu am ridicatŭ acéstă cestiune cu prilegiulŭ discuţiunei convenţiunei pe care, de alt-felŭ, n'am votat'o. Sciţĭ de ce n'am ridicatŭ glasulŭ? Fiind-că 'mĭ-a fostŭ témă de D-vóstre, D-lorŭ miniştri. (Va urma).

Capitalŭ mortŭ.

Suma aproximativă a banilorŭ de hârtiă, ce se află în comerciu în monarchia nóstră, face cam 800 milióne de fl. O parte însĕmnată din acéstă sumă e ţinută prin lăḑile şi busunarele singuraticilorŭ persóne, ca capitalŭ disponibilŭ pentru casurĭ de trebuinţă, Acestŭ capitalŭ, care stă astfelŭ împedecatŭ şi nu fructifică nimicŭ, represintă o sumă fórte considerabilă. Socotindŭ câte 5 membri de o familiă, în întrégă monarchia nóstră se află 8 milióne de familii. Décă vomŭ pune numai câte 10 fl. de familiă, ca capitalŭ disponibilŭ, ce stă ascunsŭ în ladă séu în busunarŭ, vom avea pentru întrégă monarchiă, suma considerabilă de *80 milióne fl.* Acéstă sumă, décă ar fi depusă la o cassă de pĕstrare, ar aduce peste 3 milióne fl. la anŭ. Ea însĕ este unŭ capitalŭ mortŭ, care prin faptulŭ, că stă ascunsă pe fundulŭ lăḑilorŭ şi prin busunarele singuraticilorŭ, causéză cetăţenilorŭ o pagubă de *peste 3 milióne fl. la anŭ.*

Pe Românĭ mai cu sémă paguba acéstă îi privesce în fórte mare parte, deóre-ce se găsescŭ şi astăḑĭ mulţĭ între noi, cărora le place a ţine banii pe fundulŭ lăḑii cu sĕptĕmânile, orĭ chiar şi cu lunile, în locŭ de a-i fi depusŭ la o bancă, unde pe lângă aceea, că în fiă-care ḑi fructifică ceva, suntŭ şi mai sigurŭ păstraţĭ ca acasă. Câte pagube nu sufere poporulŭ nostru prin acestŭ obiceiu?

Unulŭ se duce tómna la têrgŭ, şi vinde o păreche de boi cu 300 fl., banii îi ascunde apoi în fundulŭ lăḑii până primă-véra, când are de gândŭ sĕ-şĭ cumpere alţĭ boi. Décă în intervalulŭ aceste banii ar fi statŭ la o bancă, ar fi adusŭ unŭ profitŭ curatŭ de 7–8 fl., pe carĭ însĕ Românulŭ, din causa obiceiului sĕu rĕu, îi perde, plus că-şĭ mai face grijĭ şi cu păzirea capitalului.

La oraşe, unde locuitorii au băncile la disposiţiune, obiceiulŭ de-a ţine capitalulŭ în busunarŭ, fără de-a fructifica nimicŭ s'a cam stersŭ şi se sterge din ḑi în ḑi mai multŭ.

Omenii practicĭ îndată ce punŭ mâna pe banĭ, fiă şi numai pentru câte-va ḑile, îi depunŭ la bancă, de unde la casŭ de trebuinţă, îi potŭ ridica în orĭ-ce momentŭ, tocmai ca şi din casseta propriă. Ba unele băncĭ, din capitale au emisŭ în timpulŭ din urmă unŭ felŭ de bilete în formă de cekurĭ, carĭ suntŭ întocmite astfelŭ, că interesele după capitalulŭ depusŭ la bancă, se potŭ ridica separatŭ de capitalŭ. Omulŭ îşĭ depune banii la bancă şi în schimbulŭ lorŭ capĕtă bilete. Cu acestea se folosesce în comerciulŭ de tóte ḑilele, tocmai aşa, ca şi cum ar avé banii în busunarŭ. Biletele se potŭ schimba în valórea lorŭ nominală atâtŭ la bancă. câtŭ şi la singuratice firme. Până când biletele nu se înapoiază băncii după capitalulŭ representatŭ de ele, deponentulŭ primesce interese. Fiă-care biletŭ este de câte 10 fl. In astŭfelŭ de bilete pote omulŭ sĕ pórte în busunarŭ sute de florinĭ, fără ca aceştĭ banĭ sĕ fiă capitalŭ mortŭ, deóre-ce ei fructifică cu 4%.

Convocare.

Adunarea generală a desp. XXVII Cohalmŭ alŭ „Asociaţiunei transilvane", statorită pe 3 (15) Iulie 1894, dér oprită prin organele politice, se va ţine Joi în 2 (14) Februarie a. c. la 2 óre p. m. în sala din comuna *Caţa*.

Obiectele: 1) Deschiderea adunărei prin directorulŭ despărţ. 2) Constatarea membrilorŭ, inscrierea de membri noi şi încassarea taxelorŭ. 3) Raportulŭ subcomitetului şi alŭ cassarului. 4) Constituirea subcomitetului pe unŭ nou periodŭ de trei anĭ. 5) Defigerea locului ţinerei adunărei generale proxime. 6) Inchiderea adunărei prin directorŭ.

La acéstă adunare este rugată a participa întréga inteliginţă din acestŭ despărţĕmântŭ, precum şi alţĭ binevoitorĭ.

Cohalmŭ, 25 Ianuarie 1895.

Nicolau D. Mircea, directorulŭ desp.

Stroia, actuarŭ.

Producţiunĭ şi Petrecerĭ.

Comitetulŭ Secţiunei Predealŭ invită la *Balulŭ Ligei*, ce va avé locŭ la *Azuga*, în localităţile cantinei fabricei de postavŭ, Sâmbătă 21 Ianuarie (2 Febr.) Inceputulŭ la órele 9 séra. Ţinuta simplă, pentru dómne de preferitŭ costumulŭ naţionalŭ. Bilete de intrare: 3 lei de familiă, 2 lei de persónă. Bufetulŭ şi restaurantulŭ sub controla comitetului.

*

Concertŭ împreunatŭ cu teatru va arangea corulŭ vocalŭ gr. cat. din Oraviţa rom., Dumínecă în 3 Februarie n. 1895, în sala Hotelului „Impĕratulŭ Austriei" de acolo, sub conducerea d-lui *Ioanŭ Bogdanŭ*, învĕţătorŭ.

Programa: 1) „Sosirea primăverii," corŭ bărbăt. 2) „Tacĭ bărbate", de I. Vidu corŭ mixtŭ cu solĭ. 3) „Césulŭ rĕu", de I. Vorobcheviciu, corŭ bărbăt. 4) „Lelea vitéză", de G. Musicescu (secstet), corŭ mixtŭ. 5) „Sêrbóica", de I. Ionescu, corŭ bărbăt. După aceste se va respresenta piesa: „Iorgu dela Sadagura" séu „Nepotu-i salba dracului", comediă în 3 acte, de V. Alexandri. Persónele representate prin d-nii: I. Bogdanŭ, C. Vodă, I. Iana, G. Măgureanŭ d-şóra E. Bogdanŭ, d-şóra M. Crasovanŭ, I. Călinŭ, I. Dure, I. Sulea, I. Dure. După producţiune jocŭ. Intrarea 50, 40 şi 30 cr. de persónă. Inceputulŭ la 8 óre séra. Venitulŭ curatŭ e destinatŭ fondului şcólei gr. cat. din Oraviţa rom.

Scirĭ telegrafice.

Viena, 29 Ianuarie. *Dieta din Istria s'a disolvatŭ* şi s'au ordinatŭ noué alegerĭ. Causa acestei mĕsurĭ este premergerea volnică a majorităţii italiene, care cu tóte ocasiunile a încercatŭ sĕ ofenseze poporaţiunea slavă în drepturile sale, séu eventualŭ sĕ o scótă din vieţa parlamentară.

Parisŭ, 29 Ianuarie. In cameră a fostŭ primitŭ cu aprobărĭ generale mesagiulŭ noului preşedinte *Faure.* Acesta mulţămesce în mesagiu pentru alegerea sa, care este actulŭ celŭ mai festivŭ de omagiu pentru democraţia activă. Preşedintele promite, că îşĭ va împlini cu conscienţiositate datorinţele.

Goblet interpeléză asupra formărei noului cabinetŭ şi propune o ordine de ḑi, prin care se respinge orĭ şi ce compromisŭ cu drépta.

Ribot rĕspunde, că guvernulŭ va cere dela cameră votarea bugetului, şi apeléză la conlucrarea întregei camere.

Bastid aşterne o ordine de ḑi, care aprobă declaraţiunea guvernului. Acésta fù primită cu 329 contra 79 voturĭ.

Ministrulŭ de *justiţiă* aşterne unŭ proiectŭ de *amnestiă generală* pentru toţĭ aceia, carĭ au fostŭ condamnaţĭ pentru comploturĭ séu atentate contra siguranţei interne, pentru delicte de pressă şi pentru delicte de grevă. Proiectulŭ s'a primitŭ cu 511 contra 7 voturĭ. Se audŭ strigăturĭ din partea stângei estreme: „Vivat Rochefort!"

Senatulŭ primi cu aprobare mesagiulŭ.

Parisŭ, 29 Ianuarie. *Astăḑĭ a muritŭ mareşalulŭ Canrobert.*

Literatură.

In tipo-litografia naţională Ralianŭ şi Ignatŭ Samitca din Craiova a apărutŭ: **Carte de cetire pentru scólele comerciale şi profesionale**, de *Romulus Ionaşcu*, profesorŭ la scóla comercială din Iaşĭ. Ediţia I. formatŭ mare de 257 pag. Preţulŭ lei 3.25. Lipsa totală a unei cărţĭ de cetire pentru scólele comerciale, lucrată conformŭ noului programŭ alŭ ministeriului românŭ de agricultură, industriă, comerciu şi domenii, l'a îndemnatŭ pe autorulŭ sĕ publice acestŭ manualŭ, care conţine 119 bucăţĭ de cetire bine alese şi fórte potrivite scopului. Scóla comercială prepară pe omulŭ de afacerĭ, pe când liceulŭ prepară pe omulŭ de litere şi de sciinţe. De acéstă deosebire a ţinutŭ fórte bine sémă autorulŭ în alegerea pieselorŭ de cetire, carĭ suntŭ luate mai multŭ din sfera comerciului şi industriei.

DIVERSE.

Mormêntulŭ lui Alexandru celŭ Mare. De present se facŭ săpăturĭ sub giamia Daniilŭ din Alexandria în Egipetŭ. Săpăturile aceste suntŭ urmărite cu mare interesŭ de către cercurile scienţifice, find-că sub giamiă se caută mormêntulŭ lui Alexandru celŭ Mare. Mai mulţĭ scriitorĭ din evulŭ vechiu ḑicŭ, că cosciugulŭ marelui erou Macedonianŭ a fostŭ dusŭ din Babylon în Alexandria, şi a fostŭ îmormêntatŭ în loculŭ, unde acum stă giamia şi unde mai înainte se ridica unŭ mausoleu. Se susţine, că Iuliu Caesar, Octavianŭ Augustus, Caligula, Septimiu Sever şi alţii au vĕḑutŭ cosciugulŭ. O cronică de mai târḑiu spune, că unŭ rege din Egipetŭ, originarŭ din dinastia Lagidilorŭ, ajunsŭ în încurcătură de banĭ, a topitŭ cosciugulŭ de aurŭ şi l'a înlocuitŭ cu altulŭ de sticlă. Tradiţia poporală însĕ spune, că mormêntulŭ marelui Macedon se află sub colina din mijloculŭ oraşului. La începutulŭ secolului, Mehemed Ali a edificatŭ pe colină giamia Daniilŭ, şi în urma unei seriόse scrutărĭ a topografiei vechei Alexandrii, s'a adeveritŭ, că mausoleulŭ edificatŭ de-asupra rĕmăşiţelorŭ regelui, de faptŭ se află în loculŭ, unde stă acum giamia. In decursulŭ anilorŭ, mulţĭ ómenĭ au susţinutŭ, că au pĕtrunsŭ în cripta giamiei şi de-acolo pe unŭ lungŭ ambitŭ au ajunsŭ într'o cavernă, unde se afla unŭ cosciugŭ de sticlă si în elŭ unŭ cadavru. Intre aceştia se află şi unŭ savantŭ egiptênŭ, care tocmai pe când era sĕ ajungă la resultatulŭ săpăturilorŭ ce a făcutŭ, a fostŭ opritŭ de-a mai săpa. Tóte semnele arată, că de faptŭ Alexandru celŭ Mare, zace sub acea giamiă, ceea ce se va sci în scurtă vreme.

Năsdrăvăniile unui cadou. Un ḑiarŭ din Dresda istorisesce următórea întêmplare nostimă. Unŭ băiatŭ cu numele Felix primì cadou dela părinţii lui unŭ trenŭ micŭ cu locomotivă. Pe o mésă mare se intinsese nisce şine, ca la drumulŭ de fierŭ. Pe şine s'a aşeḑatŭ trenulŭ, care avea mai multe vagóne de cl. I şi II, unŭ vagonŭ de poştă, 2 pentru bagage etc. Bucuria lui Felix era nespusŭ de mare şi elŭ de abia aştepţa sĕ vaḑă trenulŭ punêndu-se în mişcare. Imediatŭ se turnà spirtŭ în maşina locomotivei şi se dete focŭ spirtului. Peste spirtŭ s'a turnatŭ niţică apă. Toţĭ aşteptau cu nerăbdare efectulŭ. Peste 5 minute locomotiva se încălḑì şi peste alte 5 se roşì şi începù sĕ sufle şi sĕ facă sgomotŭ. De-odată locomotiva se puse în mişcare şi începù sĕ alerge repede pe şinĭ, trăgêndŭ vagónele după ea. Iuţéla trenului crescea din ce în ce, şi elŭ fugea aşa de repede, de gândiai că-i fermecatŭ. Omenii se uitau înmàrmuriţĭ şi nimenea nu îndrăsnia sĕ se apropie de miculŭ trenŭ şi sĕ-lŭ oprescă. De-odată cei din casă începură sĕ ţipe. Trenulŭ deraià şi căḑù josŭ. Apoi începù sĕ alerge cu o iuţélă nespusŭ de mare peste covóre, pe sub fotolii şi divane, făcêndŭ unŭ sgomotŭ infernalŭ. Căţelulŭ din casă începù sĕ urle şi pisica sĕ miaune. Unŭ covorŭ se aprinsese deja, de asemenea şi unŭ divanŭ. Maşina fugea pe sub mobile, ómenii după ea încóce şi încolo, dér fără s'o ajungă. Sócra din casă leşinase de spaimă. O fată în etate de 15 anĭ, sora lui Felix, avêndŭ mai multŭ curagiu, puse mâna pe unŭ scaunŭ şi îlŭ trântì peste trenŭ. Acesta se resturnà cu rótele în susŭ, încetândŭ de a mai fugì prin odaiă. Apróape toţĭ se fripseseră pe degete şi se strîmbau alŭ dracului de durere. In sfîrşitŭ foculŭ a fostŭ stinsŭ cu chiu cu vaiu. Miculŭ Felix a fugitŭ afară împreună cu căţelulŭ şi abia într'unŭ târḑiu a cutezatŭ sĕ între în odaiă. Trenulŭ a fostŭ lăsatŭ josŭ, până s'a rĕcitŭ, apoi a fostŭ aruncatŭ în podŭ şi de atuncĭ micului Felix i-a peritŭ gustulŭ, sĕ mai aibă astfelŭ de jucării.

Proprietarŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Gregoriu Maiorŭ.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 28 Ianuaire 1895.

Renta ung. de aurŭ 4% . . .	124.75
Renta de coróne ung. 4% . .	99.20
Impr. căil. fer. ung. în aurŭ 4½% .	128.50
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	103.20
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	125.75
Bonurĭ rurale ungare	98.—
Bonurĭ rurale croate-slavone . .	97.75
Imprum. ung. cu premii	158.50
Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin.	144.75
Renta de hârtie austr.	100.75
Renta de argint austr.	100.75
Renta de aur austr.	125.75
Losurĭ din 1860	157.—
Acțiĭ de-ale Băncei austro-ungară .	1062.—
Acțiĭ de-le Băncei austr. de credit.	412.90
Acțiĭ de-ale Băncei ung. de credit. .	503.25
Napoleondorĭ	9.86
Mărcĭ imp. ger.	60.85
London (lire sterlinge).	124.25
Rente de coróne austr	101 05

Cursulŭ pieței Brașovŭ.

Din 29 Ianuarie 1895

Banonote rom.	Cump	9.76	Vênd	9.78
Argint român.	Cump.	9.67	Vênd.	9.72
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.82	Vênd.	9.85
Galbenĭ	Cump	5.85	Vênd.	5.90
Ruble rusescĭ	Cump.	132.-	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	60.15	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

Nr. **875**—1895.

PUBLICAȚIUNE.

Statutulŭ referitorŭ la încassarea taxelorŭ de consum după fluiditățile alcoholice, statoritŭ în ședința representanției comunale orășenescĭ din 10 Octomvre 1894 Nr. 170, s'a aprobatŭ prin ordinațiunea ministerului de interne din 27 Decemvre 1894 Nr. 105015—III. b. Comunei orășenescĭ 'i stă decĭ în dreptŭ, ca cu 1 Februarie 1895 sĕ încaseze după tóte fluiditățile alcoholice produse pe teritorulŭ orășenescŭ séu importate pe acelașŭ teritoriu, următórele competențe de dare comunală de consumŭ:

1. Pentru o hectolitră de vinŭ în butelii . . . . . . fl. 1.—
2. Pentru o hectolitră de vinŭ séu mustŭ de-orĭ-ce soiu, în butóie . . . . „ —.50
3. Pentru unŭ gradŭ de hectolitră vin arsŭ séu spirtŭ (exclusive spirtulŭ denaturatŭ) după alcoholometru statoritŭ în § 2 alŭ art. de lege XXII din 1888 la 12° Reaumur grad . . . . „ —.2½
4. Pentru unŭ gradŭ de hectolitră silvoriu, vinarsŭ de trevere, vinarsŭ depositatŭ, séu vinarsŭ de bradŭ per grad . . . „ —.2½
5. Pentru o hectolitră rumŭ sub 75 grade, liqueur, rosoglio, aracŭ, cognacŭ, precum și pentru alte fluidități alcoholice aci neamintite . . . . „ 2.10
6. Pentru unŭ gradŭ hectolitru de esenții alcoholice, séu pentru fluidități spirituóse concentrate per grad . . . . . „ —.2½
7. Pentru unŭ hectolitru vinarsŭ franțuzescŭ per grad . . „ —.2½
8. Pentru unŭ hectolitru oțetŭ ordinarŭ până la 25 grade după acetometru Wagnerian . . „ 1.75
9. Pentru unŭ hectolitru oțetŭ până la 60 grade după acetometru Wagnerian . . . . . „ 3.50
10. Pentru unŭ hectolitru oțetŭ peste 60 grade, pentru spirt séu esenții de oțetŭ . . . . „ 7.—

Fluiditățile amintite în presentulŭ tarifŭ și importate din afară, au de a-se importa numai pela întrările principale în orașŭ și anume la marginea Brașiovechiului (la Bartholome) și la marginea Blumenei la așa numitulŭ podu de pétră, unde tot-de-odată au de a-se solvi taxele de consumŭ.

Importarea pe alte drumurĭ séu potece se consideră, ca prevaricațiune și se pedepsesce.

Cele-lalte disposițiunĭ asupra procedurei la încassarea acestorŭ competințe, asupra modalitățilorŭ restituirei acestorŭ competințe în casulŭ reexportărei cestionatelorŭ fluidități din orașŭ, disposițiunile asupra transgresiunilorŭ acestui statutŭ și asupra pedepselorŭ, se potŭ ceti din însușĭ statutulŭ aprobatŭ de înaltulŭ locŭ, care statutŭ se află tipăritŭ în limba maghiară, germană și română la vămurile amintite și la oficiulŭ orășenescŭ de accise spre examinare, și de unde se póte procura fără vr'o rebonificare de către partide.

Se înciințéză decĭ toțĭ neguțătorii, birtașiĭ și producențiĭ astorfelŭ de fluiditățĭ alcoholice asupra întrărei în putere a acestui statutŭ cu 1 Februarie a. c. și se provócă tot-de-odată ca, pe lângă evitarea consecințelorŭ de pedépsa statorită în statutŭ, sĕ se acomodeze tuturorŭ îndrumărilorŭ și disposițiunilorŭ date de către oficiulŭ orășenescŭ de accise și de către organele imputernicite spre executarea și manipulațiunea acestui statutŭ.

Brașovŭ, 21 Ianuarie 1895.

605,1—2 **Magistratulŭ orășenescŭ.**

Sz. **8939**—1894 tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A brassói kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, közhirré teszi, hogy az „Albina" takarék és hitelintézet brassói fioktelepe végrehajtatónak Metian B. Sora és Metian Traian végrehajtást szenvedő elleni 6000 frt. tőkekövetelés és annak összes járulékai iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék (a zernesti kir. járásbiróság) területén lévő Zernest község határán fekvő és: 1) a zernesti 1582. sz. tjkvben 1245 hrsz egész fekvőre 9 frt, 2) 2072 hrsz. 37 frt, 3) 2107 hrsz. 11 frt, 4) 2859/3 hrsz 16 frt, 5) 4996 hrsz. 4 frt, 6) 5374/3 hrsz. 9 frt, 7) 5375/1 hrsz. 3 frt, 8) 5535 hrsz. 4 frt, 9) 6574 hrsz. 67 frt, 10) 6767 hrsz 22 frt, 11) 7230, 7234 hrsz. 37 frt, 12) 8239 hrsz. 57 frt, 13) 8672/1 hrsz. 15 frt, 14) 10241 hrsz. 42 frt, 15) 10678/2 hrsz. 56 frt, 16) 10739/1 hrsz. 20 frt, 17) 11070, 11077 hrsz. 74 frt, 18) 6088 hrsz 3 frt, 19) 7917 hr. 17 frt, 20) 725 hr. 80 frt, 21) 12466 hr. 13 frt, 22) 9820 hr. 9 frt, 23) 9961 hr. 8 frt, 24) 12160 hr. 7 frt, 25) 11534 hrsz. 17 frt, 26) 12389 hr. 2 frt, 27) 12515 hr. 13 frt, 28) 12279/2 hr. 19 frt, 29) 1796 hr. 8 frt, 30) 3182 hr. 4 frt, 31) 11032 hr. 29 frt, 32) 11931 hr. 2 frt, 33) 11969 hr. 14 frt, 34) 12279/1 hr. 13 frt, 35) 1102, 1103 hr. 400 frt, 36) 808, 809 hr. 217 frt, 37) 1050 hr. 5 frt, 38) 1104, 1105 hr. 85 frt, 39) 1867 hr. 20 frt, 40) 1896, 1897, 1898 hr. 49 frt, 41) 1961 hr. 28 frt, 42) 2314, 2315 hr. 52 frt, 43) 2521 hr. 8 frt, 44) 2951 hr. 2 frt, 45) 3380 hr. 6 frt, 46) 4144, 4240 hr. 4 frt, 47) 4547 hr. 13 frt, 48) 5787 hr. 7 frt, 49) 5796 hr. 11 frt, 50) 6626 hr. 28 frt, 51) 6686 hr. 18 frt, 52) 7169, 7366 hr. 15 frt, 53) 7571 hr. 16 frt, 54) 7610 hr. 15 frt, 55) 8416 hr. 36 frt, 56) 10065/1 hr. 25 frt, 57) 10161 hr. 10 frt, 58) 10274 hr. 10 frt, 59) 10385 hr. 17 frt, 60) 13005/1 hr 6 frt, 61) a zernesti 1582 sz. tljkvben 10220 hrsz. egész fekvőre 8 frtban, ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1895 évi Márczius hó 4-ik, esetleg 5-ik napján d. e. 8 órakor** a zernesti községi irodában megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881: LX. t. cz. 42. § ában jelzett, árfolyammal számitott és az 1881. évi November hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170 §-sa értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Brassó, 1894. évi Deczember hó 29-én.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Dräxler,
egyes biró.

Sosirea și plecarea trenurilorŭ în Brașovŭ.

Sosirea trenurilorŭ în Brașovŭ:

I. Dela Pesta la Brașovŭ:

Trenulŭ de persóne: 8 óre diminéța.
Trenulŭ accel.: 2 óre 9 min. după am.
Trenulŭ mixtŭ: 10 óre 25 minute séra.
Tr. exp. Românŭ: 5 óre 07 m. diminéța.

2. Dela Bucurescĭ la Brașovŭ:

Trenulŭ accel: 2 óre 18 min. după am.
Trenulŭ mixtŭ: 7 óre 1 minute séra.
Trenulŭ accel.: 10 óre 37 minute séra.
Tr. expr. Românŭ: 10 óre 19 m. séra.

3. Dela Zĕrnescĭ la Brașovŭ.

Trenulŭ mixtŭ: 7 óre 36 min. diminéța.
Trenulŭ mixtŭ: 1 óră 44 min. după am.
Trenulŭ mixtŭ: 0 óre 00 min. séra.

Dela Brașovŭ la Ch.-Oșorheiu.

Trenulŭ de persóne: 3 óre 10 după am.
Trenulŭ mixtŭ: 8 óre 50 minute dimin.
Trenulŭ mixtŭ: 4 óre 50 min. dimin.

Plecarea trenurilorŭ din Braș.

I. Dela Brașovŭ la Pesta

Trenulŭ mixtŭ: 5 óre 8 min. diminéța.
Trenulŭ accel.: 2 óre 45 min. după am.
Trenulŭ de persóne: 7 óre 43 min. séra.
Tr. expr. Român: 10 óre 26 min. séra.

2. Dela Brașovŭ la Bucurescĭ:

Trenulŭ accel.: 4 óre 59 minute dimin.
Trenulŭ mixtŭ: 11 óre înainte de amédĭ.
Trenulŭ accel.: 2 óre 19 min. după am.
Tr. expr. Românŭ: 5 óre 14 m. dimin.

3. Dela Brașovŭ la Zĕrnescĭ:

Trenulŭ mixtŭ: 8 óre 35 min. diminéța.
„ „ 4 „ 55 m. după am.
Trenulŭ mixtŭ: 0 óre 00 min. séra.

4. Dela Ch.-Oșorheiu la Brașovŭ.

Trenulŭ mixtŭ: 8 óre 19 min. dimin.
Trenulŭ de persóne: 1 óră 51 m. d. am
Trenulŭ mixtŭ: 7 óre 20 min. séra.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.